

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia. Esityksen mukaan vuoden 2017 alussa käyttöönottettua toimijakohtaista kalastuskiintiöjärjestelmää tarkennettaisiin siten, että siirrettävät käyttöoikeudet säädettäisiin olemaan toistaiseksi voimassa niin, että niille voitaisiin vain painavasta syystä säätää voimassaolon päättymispäivä haltijan kannalta riittävällä vähintään kymmenen vuoden aikajänteellä. Silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien ehdotetaan päättyvän niistä tehtyjen päätösten mukaisesti vuonna 2026. Tämän jälkeen silakan rysäkalastukseen varattaisiin riittävät yhteiset erilliset kalastuskiintiöt, joiden käyttämättömät osuudet vapautettaisiin rysäkalastuskauden jälkeen syyskuun 1 päivän jälkeen troolikalastukseen.

Suomen kalastuskiintiöiden riittävyyden turvaamiseksi erityisesti rannikkokalastuksessa maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet varata kiintiöistä tietty määrä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten jo ennen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vuosittaista jakamista. Vastaavasti kalastusta haittaavassa poikkeuksellisessa tilanteessa valtioneuvosto voisi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi sallia päätöksellään toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määräaikaisen ylittämisen. Valtioneuvoston valtuuksia kalastuksen säätelyyn täydennettäisiin viittauksilla yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevaan perusasetukseen.

Lisäksi tiukennettaisiin säännöksiä liittyen toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuvasta käyttöoikeuden menetyksestä siten, että pelkästään kiintiön siirtoa toiselle kaupalliselle kalastajalle ei katsottaisi käytöksi. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden välisten siirtojen edistämiseksi mahdollistettaisiin, että haltijat näkisivät kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa toisten haltijoiden toimijakohtaiset kalastuskiintiöiden määrät ja niiden käyttämättömät määrät, jos haltija on antanut siihen suostumuksensa. Sisävesialusten rekisteritunnuksen merkitsemisestä alusten kylkeen annettaisiin puuttuvat asiaa yksilöivät määräykset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 15.12.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
4 Esityksen vaikutukset	5
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot.....	8
7 Lausuntopalaute	8
8 Ahvenanmaan asema	9
9 Säännöskohtaiset perustelut.....	9
10 Voimaantulo	16
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	16
LAKIEHDOTUS	18
Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	18
LIITE	23
RINNAKKAISTEKSTI.....	23
Laki Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	23

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Vuonna 2017 käyttöön otetun kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmän keskeinen elementti on siirrettävien käyttöoikeuksien siirtomahdollisuus kaupallisten kalastajien kesken. Tämä mahdollistaa kalastuksen kehittämisen ja kalastuksen paremman suunnittelemisen sekä kalastuksesta luopumisen käyttöoikeuksien luovuttamisesta saatavaa korvausta vastaan.

Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiantona suorittanut väliarvion kiintiöjärjestelmän toimivuudesta ja vaikutuksista ja antanut siitä raportin huhtikuussa 2022. Raportissa tuodaan esille järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet. Nämä ja niihin liittyvä kokonaisharkinta on otettu huomioon valmistellussa esityskokonaisuudessa.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetulla lailla (1048/2016), jäljempänä *täytäntöönpanolaki*, otettiin Suomessa vuoden 2017 alussa käyttöön uusi toimijakohtainen kalastuskiintiöjärjestelmä. Suomen kalastuskiintiöiden jakaminen kaupallisille kalastajille määräaikaisina siirrettävinä ja ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina muodostavat kiintiöjärjestelmän keskeisen sisällön.

Täytäntöönpanolakia muutettiin eräiltä osin vuonna 2018 (872/2018) ja vuonna 2021 (353/2021). Lakia on edelleen tarpeen tarkentaa kalastuskiintiöjärjestelmän optimaalisen toimivuuden varmistamiseksi ottaen huomioon sitä koskeva kokonaisarviointi.

Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiantona suorittanut väliarvion kiintiöjärjestelmän toimivuudesta ja vaikutuksista ja antanut siitä raportin huhtikuussa 2022 (Kalastuksen toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän väliarviointi, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 36/2022). Väliarviossa tarkasteltiin käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakautumista ja kaupankäyntiä niillä, niiden vaikutuksia saaliin ajoittumiseen ja hintaan sekä kalastuslaivastoon ja kaupallisten kalastajien talouteen. Väliarviossa myös toteutettiin nettikysely sekä haastateltiin kaupallisia kalastajia, kalanjalostajia ja asiantuntijoita. Raportin yhteenvedossa tuodaan järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet esille muun muassa seuraavasti:

- Toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän käyttöönotto on vähentänyt Suomen troolarilaivaston alusten lukumäärää ja pyyntiponnistusta. Silakan ja kilohailin troolilaivasto on tuottanut vuosina 2017–2021 keskimäärin 1,1 miljoonaa euroa enemmän netto-voittoa yhteiskunnalle (sosioekonomista tuottoa) kuin ennen kiintiöjärjestelmää.
- Pienet troolialukset ovat tuottaneet positiivista sosioekonomista tuottoa kiintiöjärjestelmän voimaantumisen jälkeen eli niiden kapasiteetti on tasapainossa käytettävissä oleviin kalastusmahdollisuuksiin nähden. Sen sijaan isot troolialukset tuottivat negatiivista sosioekonomista tuottoa indikoiden vielä ylikapasiteettia. Pääomakustannusten määrittämiseen liittyy epävarmuutta, joka huomioiden laivasto voi olla jo lähellä tasapainoa. Kannattavuudessa on kiintiöjärjestelmän voimaantumisen jälkeen ollut vuositasolla paljon vaihtelua. Silakan kokonaiskiintiöiden merkittävä pieneneminen, koronapandemia ja polttoaineiden hintojen muutokset vaikuttavat huomattavasti troolareiden taloudelliseen menestykseen.

- Haastattelujen ja kalastajille suunnatun nettikyselyn perusteella troolikalastajat ovat selvästi hyötynneet uudesta järjestelmästä. Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä antaa heille entistä paremman mahdollisuuden kalastaa markkinoiden tarpeiden mukaan. Oma kiintiötä voidaan tarpeen mukaan säästää syyskalastukseen ja kalastusta voidaan suunnitella yhdessä ostajan kanssa. Troolipyynti ajoittuu entistä paremmin markkinakysynnän mukaan. Pohjanlahden silakan pyynnin ajoittumisessa ei ole saalistilastojen tarkastelun perusteella tapahtunut toimijakohtaisten kiintiöjärjestelmän aikana merkittävää muutosta, mutta Suomenlahden, Saaristomeren ja pääaltaan silakan sekä kilohailin pyynti ajoittui entistä enemmän syyskauteen.

- Rannikolla silakan rysäpyyntiä harjoitetaan sesonkiluontoisesti kevätkesällä. Silakan rysäpyynnin ajoittumiseen ei voi toimijakohtaisella kiintiöjärjestelmällä vaikuttaa, minkä vuoksi sillä ei ole tähän kalastusmuotoon samanlaisia myönteisiä vaikutuksia kuin troolikalastukseen. Tämä tuli ilmi myös selkeästi kalastajien haastattelu- ja nettikyselytuloksista. Monien kalastajien on vaikea ymmärtää, miksi silakan rysäkalastus otettiin järjestelmään mukaan. Silakan rysäkalastuksen mukanaolo aiheuttaa kalastajille ja hallinnolle paljon työtä ja iso osa järjestelmään liittyvistä ongelmista koskee silakan rysäpyyntiä.

- Lohikin on rannikolla pyydettävä silloin kun sitä on saatavilla. Lohen kalastettavuutta rajoittavat sekä luonnonolosuhteet että kalastuksen aikarajoitukset. Toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän käyttöönotto mahdollisti osittain lohenkalastuksen aikaistamisen, mikä on ollut monelle lohenkalastajalle merkittävä parannus kalastuksen toimintaedellytyksiin. Pohjanlahdella lohta on voitu pyytää toimijakohtaisten kiintiöiden aikana keväällä, mikä on nostanut joidenkin kalastajien saamaa keskihintaa.

- Kehityskohteina mainitaan muun muassa käyttöoikeuksien voimassaoloajan pidentäminen ja niiden arvon määrittäminen lainavakuuksia varten, silakan rysäkalastuksen järjestelyn eri mahdollisuuksien harkintaa, uusien rannikkokalastajien alalle tulon helpottaminen sekä kaupallisten kalastajien siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden kaupapaikan luontia.

Luonnonvarakeskuksen raportin yhteenvedossa mainitut järjestelmän tavoitteiden toteutuminen sekä siihen liittyvät ongelmat ja kehityskohteet on otettu huomioon valmistellussa esityksessä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen täytäntöönpanolain keskeisenä tavoitteena on kaupallisen kalastuksen kannattavuuden ja toimintaedellytysten parantaminen. Siirrettäviä käyttöoikeuksia ja toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä koskevan järjestelmän avulla pyritään parantamaan kaupallisen kalastuksen yritysten ja ammatinharjoittajien kykyä suunnitella ja toteuttaa oma kalastustoimintansa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kalan markkinoiden kannalta optimaalisesti, minkä seurauksena myös alan kannattavuus ja kyky kehittää toimintaansa paranisi. Samalla päävastuu kalastuskiintiöiden käytön säätelystä siirtyi valtiolta kalastusalan yrityksille ja ammatinharjoittajille.

Tämän esityksen tavoitteena on vahvistaa täytäntöönpanolain alkuperäisten tavoitteiden saavuttamisen edellytyksiä. Tämä tehtäisiin tarkentamalla, että siirrettävien käyttöoikeuksien määräaikaista voimassaoloa muutettaisiin toistaiseksi voimassa olevaksi. Käyttöoikeuksien voimassaolo toistaiseksi antaisi toimijoille varmuuden järjestelmän pysyvyydestä ja pitkäjänteisyydestä. Silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien ehdotetaan päättyvän niistä tehtyjen päätösten mukaisesti vuonna 2026. Tämän jälkeen silakan rysäkalastukseen varattaisiin riittävät yhteiset erilliset kalastuskiintiöt, joiden käyttämättömät osuudet vapautettaisiin rysäkalastuskauden jälkeen syyskuun 1 päivän jälkeen troolikalastukseen.

Suomen kalastuskiintiöiden riittävyyden turvaamiseksi erityisesti rannikkokalastuksessa maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet varata silakan ja kilohailin kiintiöistä tietty määrä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten jo ennen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vuosittaista jakamista.

Koronapandemian ja Ukrainan kriisin elinkeinokalataloudelle aiheutuneiden vaikutuksista saadun kokemuksen perusteella ehdotetaan, että kalastusta haittaavassa poikkeuksellisessa tilanteessa valtioneuvosto voisi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päätöksellään sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määräaikaisen ylittämisen.

Valtioneuvoston valtuuksia kalastuksen säätelyyn täydennettäisiin viittauksilla yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevan perusasetuksen asianomaisin artikloihin. Valtuuksilla voitaisiin säädellä kalastusta niin, että yhteisen kalastuspolitiikan mekanismit meren elollisten luonnonvarojen suojelemiseksi on kaikilta osin otettu huomioon.

Lisäksi tiukennettaisiin säännöksiä liittyen toimijakohtaisen kalastuskiintiön käyttämättömyydestä aiheutuvasta käyttöoikeuden menetyksestä siten, että pelkästään kiintiön siirtoa toiselle kaupalliselle kalastajalle ei katsottaisi käytöksi.

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden välisten siirtojen edistämiseksi mahdollistettaisiin, että haltijat näkisivät kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa toisten haltijoiden käyttämättömät toimijakohtaiset kalastuskiintiöiden määrät, jos haltija on antanut siihen suostumuksensa.

Sisävesialusten rekisteritunnuksen merkitsemisestä alusten kylkeen annettaisiin puuttuvat asiaa yksilöivät määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

Kalastuskiintiöjärjestelmän tavoitteena on kaupallisen kalastuksen kannattavuuden ja toimintaedellytysten parantaminen. Kiintiöjärjestelmään ehdotetut muutokset edistäisivät osaltaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista.

Ehdotetut muutokset täytäntöönpanolakiin vähentäisivät merkittävästi Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallinnollista taakkaa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakamisessa ja valvomisessa, mikä lisäisi mahdollisuuksia kalastuksen valvonnan tehostamiseen muutoin. Silakan rysä- ja verkkokalastukseen sovellettavien yhteisten erillisten kalastuskiintiöiden valvominen olisi merkittävästi helpompi tehtävä kuin kymmenien pienten toimijakohtaisten rysäkalastuskiintiöiden valvominen.

Maa- ja metsätalousministeriön osalta muutokset myös vähentäisivät hallinnollista taakkaa, kun käyttöoikeuksien jatkamisesta ei tarvitsisi noin viiden vuoden välein käynnistää hakumenettelyä ja tehdä kymmeniä hallinnollisia päätöksiä. Myös täytäntöönpanolain 27 §:n 2 ja 3 momenteissa tarkoitettut tehtävät vähenisivät vuodesta 2027 alkaen, kun kymmeniä silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksien haltijoita poistuisi kalastuskiintiöjärjestelmästä, eikä niitä koskevaa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden riittävää käyttöä tarvitsisi valvoa ja toimeenpanna. Tätä koskeva tehtävä on merkittävältä osin koostunut silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuden valvomisesta ja niihin liittyvästä päätöksenteosta.

Kaupallisten kalastajien kannalta ehdotukset eivät merkitsisi merkittäviä lisävaatimuksia, muutoin kuin vaatimus oman toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähimmäiskäytöstä, jotteivät ne me-

nettäisi käyttöoikeuttaan. Tämä koskisi kuitenkin lähinnä nykyisin passiivisina olevia kaupallisia kalastajia. Lisäksi tämä muutos parantaisi täytäntöönpanolain tarkoituksen toteutumista ja helpottaisi erityisesti rannikkokalastuksessa kalastuskiintiöiden haltijoiden välisiä siirtoja aktiivisille ja uusille kalastajille. Vastaavasti mahdollisuus kalastuskiintiörekisteritietojen selaamiselle sähköisessä palvelussa parantaisi haltijoiden mahdollisuuksia kiintiöiden vaihdoille, mikä parantaisi erityisesti rannikkokalastuksen edellytyksiä.

Siirrettävien käyttöoikeuksien muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi parantaisi siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden asemaa. Voimassaolo toistaiseksi antaisi varmuuden niiden soveltamisesta pitkäjänteisesti siten, että haltijat voisivat luottavaisina kehittää toimintaansa ja kuolettaa kalastustoimintaan mahdollisesti liittyvät investoinnit. Toistaiseksi voimassa olevia siirrettäviä käyttöoikeuksia voidaan myös paremmin käyttää lainavakuuksina, varsinkin jos niiden arvon määrittämiseksi kyetään tavoitteiden mukaisesti kehittämään lainanantajia tyydyttäviä ratkaisuja.

Silakan troolikalastajien osalta muutokset voisivat vähäisiltä osin merkitä edellytysten heikentymistä. Heikentyminen voisi aiheutua siitä, että valtio varaisi pienen osan silakka- tai kilohailikiintiöistä muiden jäsenvaltioiden kanssa tehtäviä vaihtoja varten, mikä lähtökohtaisesti parantaisi vain rannikkokalastuksen edellytyksiä. Toisaalta silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien päättymisen vuonna 2026 merkitsisi, että troolikalastajat saisivat maksutta ja ilman hankintakustannuksia käyttöönsä rysäkalastuksesta syyskuun 1 päivän jälkeen vapautuvat kiintiömäärät. Nämä jaettaisiin siirrettävien käyttöoikeuksien mukaisessa suhteessa, joten trooliyrietykset eivät voisi hankkia haluamansa kiintiömääriä suoraan yksittäisiltä rysäkalastajilta kuten nykyään. Muutoksen ei kokonaisuutena arvioida suuresti vaikuttavan troolikalastuksen todellisiin pyyntimääriin tai toimintaedellytyksiin.

Nykyisten suurten silakan rysäkalastusta koskevien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat menettäisivät ylimääräisten rysäsilakan kalastuskiintiöiden myynnistä ajoittain saatavan tulolähteen. Toisaalta heille kuten muillekin silakan rysäkalastajille varattaisiin riittävät yhteiset silakan erilliset kalastuskiintiöt, joten riittävä pyyntimäärä olisi kaikille turvattu ilman velvoitetta maksaa käyttömaksua. Koska silakan rysäkalastus on yksi tärkeimmistä alalle tulon kanavista, tämä muutos parantaisi yleisesti rannikkokalastuksen edellytyksiä ja uusien kaupallisten kalastajien tuloa alalle.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät ja ei-siirrettävät käyttöoikeudet umpeutuisivat vuoden 2026 lopulla ja niitä koskevat kiintiömäärät sidottaisiin osaksi silakan erillisiä kalastuskiintiöitä vuodesta 2027 alkaen. Kyseiset rysäkalastuksen käyttöoikeudet eivät siten jäisi valtion haltuun, vaan ne lakkaisivat olemasta. Samalla silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuden haltijoiden promilleosuudet muunnettaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden 1 päivänä joulukuuta 2026 voimassa olevien osuuksien suhteessa, siten että molemmilla silakan kiintiöalueella troolikalastuksen promillejen yhteismääräksi tulisi 1 000 promillea. Silakan rysäkalastuksen osuus oli vuonna 2022 yhteensä Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella 51,760 promillea siirrettävää käyttöoikeutta ja 39,999 promillea ei-siirrettävää käyttöoikeutta. Vastaavat määrät Pohjanlahden kiintiöalueella olivat 95,901 promillea siirrettävää käyttöoikeutta ja 40,000 promillea ei-siirrettävää käyttöoikeutta.

Kalastuskiintiöjärjestelmän soveltamisen aikana vuosina 2017 - 2021 rysäkalastusta koskevaa siirrettävää käyttöoikeus on Pohjanlahden silakkakiintiön osalta vaihtanut haltijaa 10 kertaa sekä Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakiintiön osalta 5 kertaa. Näissä siirroissa Pohjanlahden osalta siirtyi yhteensä 1,724 promillea ja Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan osalta

29,213 promillea, eli vähäisiä määriä. Näiden siirtojen ei siten arvioida aiheuttaneen suuria investointeja, jotka rysäkalastusta koskevien siirrettävien käyttöoikeuksien umpeutumisen jälkeen vuonna 2027 menettäisivät arvonsa. Siirrot on joka tapauksessa lähtökohtaisesti tulleet tehdä tietoisena siitä, että käyttöoikeuksien voimassaolo päättyy vuoden 2026 lopussa.

Maa- ja metsätalousministeriö pyrkii selvittämään silakan rysäkalastuksessa vuosina 2017 – 2022 toteutuneiden siirrettävien käyttöoikeuksien siirtojen kauppahintaa sekä mahdolliset perusteet ja rahoitusmahdollisuudet sitä koskevien kompensatioiden maksamiselle yksittäisille kaupallisille kalastajille.

Lainsäädäntöön tehtävät muutokset pienentäisivät valtion kalastuskiintiöiden käyttömaksuina saamia tuloja vuoden 2022 tilanteen mukaisesti noin 11 000 euroa, kun silakan rysäkalastajat eivät enää maksaisi käyttömaksuja toimijakohtaisista kalastuskiintiöistään. Silakan kalastuskiintiöiden käyttömaksut ovat kokonaisuudessaan noin 123 000 euroa, joten vähennys olisi noin 9 prosenttia. Kokonaisuutena arvioiden muutoksilla ei ole kuitenkaan olennaisia vaikutuksia julkiseen talouteen ja se voidaan toteuttaa nykyisten määrärahojen ja kehysten puitteissa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Siirrettäviä käyttöoikeuksien voimassaoloa koskeva asia voidaan harkita jätettävän nykyiselleen tai kehitettävän. Nykyinen järjestely, joka perustuu käyttöoikeuksien jatkoaikaa koskeviin hakemuksiin ja erilliseen päätöksentekoon nähdään järjestelmästä saadun arvion ja kokemuksen perusteella tarpeettomana ja hallinnollista taakkaa lisäävänä, koska silakan troolikalastuksessa ja kilohailin ja lohen kalastuksessa kalastuskiintiöjärjestelmän on nähty toimivan hyvin. Näin ollen valittu käyttöoikeuksien muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi on arvioitu parhaaksi vaihtoehdoksi.

Siirrettävien käyttöoikeuksien soveltamista silakan rysäkalastukseen on perustellusti kritisoitu ja nykytilan lisäksi vaihtoehtoiseksi etenemispoluksi on siten tullut antaa niitä koskevien päätösten umpeutua ja siirtyä erillisten kiintiöiden järjestelmään. Tämä on arvioitu parhaaksi ja kustannustehokkaimmaksi sekä hallinnollista taakkaa minimoivaksi toteuttamisvaihtoehdoksi.

Suomen rannikkokalastuksessa mahdollisesti tarvittavia kalastuskiintiöiden lisämääriä varten ainoa toteuttamisvaihtoehto on niitä koskevien varauksien tekeminen ennen kuin Suomen koko kiintiömäärä jaetaan osaksi Ahvenanmaalle, erillisiin kalastuskiintiöihin ja käyttöoikeuksien haltijoille. Samalla tavalla myös kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi on tarpeen etsiä ratkaisuja sellaisia poikkeuksellisia olosuhteita varten, joissa toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttö on jäämässä vähäiseksi. Tässä tarkoituksessa tarvitaan valtuus ylittää toimijakohtaiset kalastuskiintiöt, eikä sille ole toimivaa kesken vuotta koskevaa nopeata toteuttamisvaihtoehtoa. Lisävaltuudet kalastuksen säätelyyn yhteisen kalastuspolitiikan perusteella on ainut vaihtoehtoa sitä koskevan säätelytarpeen toteuttamiseksi.

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vaihtojen toteutumisen edistäminen voidaan tehdä esimerkiksi toimialan omilla vapaaehtoisuuteen perustuvilla järjestelyillä tai säätämällä kalastuskiintiörekisterin tiedot julkisiksi. Toteuttamisvaihtoehdoksi ehdotetaan välimuotoista järjestelyä, jossa kalastuskiintiörekisteritietoja voitaisiin haltijan suostumuksen perusteella antaa nähtäväksi rekisteriin kuuluville käyttöoikeuksien ja kalastuskiintiöiden haltijoille. Tämä on kustannustehokas ja rekisterin sähköistä palvelua koskevan järjestelmän kehittämiseen helposti soveltuva tapa, jolla voidaan varmistaa olennaisen tiedon antaminen toimijoiden keskinäisten kiintiövaihtojen edistämiseksi.

6 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Täytäntöönpanolakia koskevassa hallituksen alkuperäisessä esityksessä (HE 103/2016 vp) selostettiin myös eräissä ulkomaissa käytettävät kalastuskiintiöjärjestelmät.

Monessa Euroopan maassa on käytössä kalastuskiintiöjärjestelmä, joka perustuu määräaikaisiin ja siirrettäviin käyttöoikeuksiin. Joissakin maissa on käynyt ilmi, että käyttöoikeudet eivät parhaalla tavalla ole palvelleet pienimuotoista rannikkokalastusta. Tätä taustaa vasten on harkittu vaihtoehtoja silakan rysäkalastuksen järjestämiseksi uudella tavalla.

7 Lausuntopalautte

Esitysluonnoksesta järjestettiin laaja lausuntokierros. Esityksestä annettiin yhteensä 19 lausuntoa. Lausunnoissa täytäntöönpanolakiin ehdotettuja muutoksia kannatettiin laajasti, mutta kalastuskiintiöjärjestelmää ja ehdotuksia myös kritisoitiin. Kannatusta sai erityisesti siirrettävien käyttöoikeuksien muuttaminen toistaiseksi voimassa oleviksi. Siihen liittyen korostettiin käyttöoikeuksien pysyvyyden merkitystä ja ehdotettiin 10 vuotta pidempää esim. 15 vuoden päättämisaikaa. Eräät tahot suhtautuivat varauksellisesti silakan rysäkalastusta koskevien käyttöoikeuksien päättämiseen vuoden 2026 lopussa. Toisaalta monet tahot kannattivat tätä koskevaa ehdotusta ja ehdotusta perusteluineen siitä, että silakan rysäkalastus järjestettäisiin uudelleen perustuen kaupallisille kalastajille yhteisiin erillisiin kalastuskiintiöihin ja rysä- ja troolikalastusta koskevien osuuksien määrittelyyn.

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat haastattelivat syyskuussa 2022 silakan rysäkalastuksen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoita molemmilta silakan kiintiöalueilta. Tarkoituksena oli antaa edustavalle joukolle silakan rysäkalastajia mahdollisuus tuoda esille näkemyksiään rysäkalastuksen järjestämisestä. Yhteensä 20 haastattelusta 30 prosenttia vastusti silakan rysäkalastuksen käyttöoikeuksista luopumista, muut kannattivat siirtymistä kaupallisille kalastajille yhteiseen rysäkiintiöön. Pieni joukko suhtautui asiaan avoimesta, eikä vastustanut tai kannattanut muutosta.

Kiintiömäärien varaamista maa- ja metsätalousministeriölle mahdollisia kiintiövaihtoja varten pidettiin perusteltuna, mutta määrää esitettiin pienennettäväksi enintään 500 - 800 tonniin. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämismahdollisuus poikkeuksellisessa tilanteessa valtioneuvoston päätöksen perusteella sai myös laajan tuen. Siihen suhtauduttiin kuitenkin myös varauksellisesti.

Ehdotus siitä, että toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijan tulisi itse käyttää vähintään 25 prosenttia kiintiöstään sai tukea, mutta eräät tahot pitivät vaatimustasoa ylimitoitettuna kalastukseen liittyvien haasteiden, kuten hylje- ja merimetsovahinkojen tai heikkojen lohen istutustulosten tai poikkeuksellisista olosuhteista aiheutuvien markkinahäiriöiden johdosta.

Kalastuskiintiörekisterin tietojen selaamisoikeuden antaminen rekisteröidyille kaupallisille kalastajille sai kannatusta. Siltä osin ehdotettiin myös täysin julkista kalastuskiintiörekisteriä, jota kuitenkin toiset pitivät kalastusyrittäjien turvallisuutta vaarantavana.

Annettujen lausuntojen perusteella esitystä on tarkennettu niin, että maa- ja metsätalousministeriölle tarvittaessa varattavia kiintiömääriä vaihtoja varten pienennettiin enintään 800 tonniin silakkaa ja/tai kilohailia aiemmasta 1 000 tonnista.

Lisäksi vaatimusta toimijakohtaisen kalastuskiintiön käytöstä lievennettiin 25 prosentista kymmeneen prosenttiin, jota tulisi täydentää siirrolla (tässä tapauksessa vähintään 40 prosentin) toiselle kaupalliselle kalastajalle.

Myös silakan rysäkalastukselle varattavien erillisten kalastuskiintiöiden vähimmäismääriä on tarkennettu siten, että ne aiempien saalistietojen ja kiintiömäärien valossa riittäisivät varmemmin kalastusmuodossa tuleville saaliille myös niissä tilanteissa, joissa rysäkalastuksen saalis nousisi merkittävästi aiempiin vuosiin verrattuna. Samalla enimmäismääriä on pienennetty tarpeettoman suurina.

Samoin on tarkennettu, että kalastuskiintiörekisteriin kuuluvilla siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien sekä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden suostumus vaadittaisiin ennen kuin muille haltijoille annettaisiin toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määriä ja niiden käyttämättömiä määriä koskevien tietojen selausoikeus rekisterin sähköisessä asioinnissa. Selausoikeus annettaisiin tasapuolisuuden varmistamiseksi vain niille haltijoille, jotka ovat antaneet muille haltijoille oikeuden selata omia tietojaan. Tämä vastaa tietosuojavaltuutetun lausuntoon asiasta, jonka mukaan kyse on henkilötiedoista, mikäli ne täyttävät EU:n yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 1 kohdan määritelmää. Tällöin voidaan 6 artiklan 1(a) kohdan mukaan rekisteröidyn suostumuksella käsitellä henkilötietoja.

8 Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 16 kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta kalastusta, kalastusalusten rekisteröintiä ja kalastuselinkeinon ohjaamista kuuluvissa asioissa. Täytäntöönpanolakiin ehdotettuja muutoksia ei siten sovellettaisi Ahvenanmaalla. Täytäntöönpanolain 19 §:ään ehdotettua lisäystä Suomen kalastuskiintiöiden vaihdoista ja niitä koskevista varauksista voivat epäsuorasti liittyä Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin kalastusmahdollisuuksiin. Kalastuskiintiöiden vaihdoista sovitaan tarvittaessa Ahvenanmaan maakunnan kanssa noudattaen itsehallintolain tilanteeseen soveltuvia säännöksiä.

9 Säännöskohtaiset perustelut

9 §. *Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista.* Pykälän 1 momentissa säädetään valtioneuvoston valtuudesta antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä. Valtuuksia on tarpeen täydentää viittauksilla yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen pykälässä jo olevan 18 artiklan 8 kohdan lisäksi artikloihin 11, 13, 19 ja 20.

Artiklan 11 osalta tulisi kysymykseen unionin ympäristölainsäädäntöön liittyvien säännösten täydentäminen, kuten esimerkiksi toimet pyöriäisen suojelemiseksi. Artiklan 13 osalta kysymys olisi säännöksistä, joilla ryhdyttäisiin välittömiin toimiin esim. Suomen vesillä esiintyvään kalakantaan kohdistuvan vakavan uhan lieventämiseksi. Artikla 19 osalta olisi kysymys vain Suomen lipun alla purjehtiviin kalastusaluksiin tai Suomen alueelle sijoittautuneisiin henkilöihin sovellettavista säännöksistä. Säännökset voisivat koskea Suomen kalastusaluksia, vaikka ne toimitaisivat muiden jäsenvaltioiden talousvyöhykkeellä tai aluevesillä. Artiklan 20 osalta olisi kysymys säännöksistä, joita sovellettaisiin Suomen kalastusaluksien lisäksi myös kaikkien muiden jäsenvaltioiden kalastusaluksiin, joilla on oikeus toimia Suomen aluevesillä. Säännöksiä olisi tapauskohtaisesti ja tarvittaessa ensin käsiteltävä muiden jäsenvaltioiden ja komission kanssa. Muutokset eivät aiheuta muutostarvetta pykälän 2 momenttiin.

15 §. *Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo.* Pykälässä säädetään siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolosta. Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet säädettäisiin olemaan voimassa toistaiseksi.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet olisivat voimassa alkuperäisten päätösten mukaisesti vuoden 2026 loppuun saakka, mikä kirjattaisiin pykälän 2 momenttiin. Tämän jälkeen silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet ja niiden perusteella jaettavat toimijakohtaiset kalastuskiintiöt eivät enää olisi voimassa. Perusteet tätä koskevalle muutokselle esitetään 18 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä säädettäisiin 1 momentissa. Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon mahdollisesta päättymisestä voitaisiin säätää vähintään kymmenen vuoden siirtymäajalla. Päättymisestä olisi siten erikseen säädettävä tämän pykälän 1 momentin muutoksella. Kalastuskiintiöjärjestelmästä tehdyn Luonnonvarakeskuksen arvion perusteella kalastuskiintiöjärjestelmä jatkaminen toistaiseksi on perusteltua, eikä syitä sen päättämiseksi ole nähtävissä, koska järjestelmä toimii toivotulla ja vaikuttavalla tavalla. Mikäli tilanne kuitenkin merkittävästi muuttuisi siten, että järjestelmä esim. toimisi tarkoitustaan vastaan ja olisi harkittava siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättämistä, tulisi se tehdä niin, että päättymispäivä olisi riittävän pitkän siirtymäkauden, vähintään kymmenen kalenterivuoden päässä oleva kalenterivuoden viimeinen päivä. Tällä tavalla käyttöoikeuksien haltijoille tulisi riittävällä aikajänteellä tiedoksi valtion mahdollinen aikomus päättää käyttöoikeuksiin perustuva kalastuskiintiöjärjestelmä. Vähintään kymmenen vuoden aikajänne on käyttöoikeuksien haltijoiden kannalta katsottava riittäväksi aikajaksoksi kalastukseen liittyvien lainojen kuoletukseen ja kalastuksen järjestämiseen muulla tavalla kuin siirrettäviin käyttöoikeuksiin ja toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin perustuvaksi. Valtion kannalta järjestely säilyttää viimekätisen ratkaisuvallan valtiolle kuuluvien kalastuskiintiöiden käytön järjestämiseksi. Kalastuskiintiöjärjestelmästä tehdyn Luonnonvarakeskuksen arvion perusteella järjestelmän jatkaminen toistaiseksi on perusteltua, eikä syitä sen päättämiseksi ole nähtävissä.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan vuodesta 2027 alkaen silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden promillemäärät muunnettaisiin maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä kyseisten haltijoiden 1 päivänä joulukuuta 2026 voimassa olevien osuuksien suhteessa siten, että sekä Pohjanlahden kiintiöalueella, että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien yhteismääräksi tulee 1 000 promillea. Tällä tavalla Manner-Suomen kiintiömäärät tulevat 19 §:n mukaisessa jakomenettelyssä kokonaan jaetuiksi silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella ja kyseisten käyttöoikeuksien promillemäärät edustaisivat todellista promillemäärää myös sen jälkeen, kun rysäkalastuksen käyttöoikeudet ovat vuodesta 2027 lakanneet olemasta.

17 §. *Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet.* Pykälän 1 momenttia on tarpeen täydentää siten, että silakan kalastuskiintiöistä jaettaisiin rysäkalastukseen sovellettavia ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne olisivat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka. Tämä olisi välttämätöntä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi sen kanssa, että silakan rysäkalastukseen tarkoitetut siirrettävät käyttöoikeudet päättyvät vuoden 2026 lopussa.

18 §. *Erilliset kalastuskiintiöt.* Luonnonvarakeskuksen kalastuskiintiöjärjestelmästä laaditun väliarvioinnin perusteella silakan rysäkalastajat kritisoivat järjestelmää. Rannikolla silakan ryssäpyyntiä harjoitetaan sesonkiluontoisesti huhtikuusta heinäkuuhun. Silakan ryssäpyynnin ajoittumiseen ei voi vaikuttaa olennaisesti toimijakohtaisella kiintiöjärjestelmällä, minkä vuoksi sillä ei ole tähän kalastusmuotoon samanlaisia myönteisiä vaikutuksia kuin troolikalastukseen. Tämä

tuli ilmi selkeästi myös kalastajien haastattelu- ja nettikyselytuloksista. Monien kalastajien on vaikea ymmärtää, miksi silakan rysäkalastus otettiin järjestelmään mukaan, ja myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa järjestelyä on esitetty muutettavaksi. Silakan rysäkalastuksen sisällyttäminen kiintiöjärjestelmään aiheuttaa kalastajille ja hallinnolle paljon työtä ja iso osa järjestelmään liittyvistä ongelmista koskee silakan rysäpyyntiä. Monen mielestä aiempi järjestelmä, jossa rysäkalastukseen oli riittävä kiintiömäärä käytössä kaikille halukkaille kaupallisille kalastajille, oli parempi. Se mahdollisti myös paremmin uusien kaupallisten kalastajien aloittamisen ilman siirrettävän käyttöoikeuden tai toimijakohtaisen kalastuskiintiön hankintaa koskevia kustannuksia tai niihin liittyviä rajoitteita. Toisaalta erityisesti suurempien siirrettävien käyttöoikeuksien nykyiset haltijat katsovat, että uusi kalastuskiintiöjärjestelmä on aiempaa järjestelmää parempi. Se on mahdollistanut heille myös sen, että huonoina saalisvuosina jäljellä olevaa kiintiötä on rysäkauden jälkeen voinut myydä troolikalastuksen toimijoille.

Tätä koskevan kokonaisarvion perusteella on päädytty siihen, että kaikkien rysällä kalastavien kaupallisten kalastajien mukaan lukien uusien kaupallisten kalastajien kalastusmahdollisuudet voitaisiin parhaiten turvata rysäkalastukseen varattavilla riittäväillä yhteisillä kiintiömäärillä erikseen kahdelle eri kiintiöalueelle. Tämän vuoksi silakan rysäkalastuksen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ehdotetaan päättyvän vuoden 2026 lopussa. Tällä tavalla siirrettävät käyttöoikeudet jäisivät voimaan alkuperäisten päätösten mukaisesti vuoden 2026 loppuun sekä ei-siirrettävät käyttöoikeudet myönnettäisiin enintään vuoden 2026 loppuun siten, että niiden haltijat voisivat hyötyä niistä siihen saakka.

Pykälää on näin ollen tarpeen muuttaa siten, että siinä otettaisiin huomioon silakan rysäkalastukseen tarkoitettujen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien päättyminen vuoden 2026 lopussa. Tämä aiheuttaa tarpeen varmistaa silakan rysäkalastukseen tarkoitettujen kalastusmahdollisuudet toisella tavalla. Silakan rysäkalastus on pienimuotoista ja lyhyeen kevään ja kesään kauteen perustuvaa kalastusta, jonka saalismääriä ei voida tarkasti ennustaa. Silakan rysäsaaliit vaihtelevat silakan kantavaihtelujen ja vaelluskäyttäytymisen sekä sääolosuhteiden johdosta.

Tämän takia on tarpeen varmistaa, että silakan rysäkalastukseen on kauden alussa erikseen määritellyt ja lähtökohtaisesti riittävät kiintiömäärät kaikkien rysäkalastajien käytettävissä. Riittävät kiintiömäärät voidaan arvioida edellisten vuosien saalistietojen perusteella. Luonnonvarakeskuksen saalistilaston perusteella kaupallisessa kalastuksessa on vuosina 2010 – 2021 saatu silakkaa rysällä 2 450 – 6 000 tonnia Pohjanlahden kiintiöalueella sekä 1 300 – 3 000 tonnia Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella. Kolmena viimeisenä vuonna 2019 – 2021 saalismäärät ovat Pohjanlahdella vaihdelleet välillä 2 500 – 3 500 tonnia ja Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaalla välillä 1 300 – 2 400 tonnia. Rysien lisäksi myös verkoilla saatavan silakan määrä on molemmilla kiintiöalueilla ollut enintään hieman yli 100 tonnia vuodessa ja tämä pyyntimuoto on syytä aina kokovuotisesti varmistaa erillisillä silakkakiintiöillä.

Saalistilastojen taustaa vasten ja rysä- ja troolikalastuksen keskinäisen tasapainon ylläpitämiseksi voitaisiin silakan rysäkalastuksen erillisiä kalastuskiintiöitä varten vuodesta 2027 alkaen vahvistaa valtioneuvoston asetuksella vuosittain silakan kiintiömäärät, jotka vastaavat kullakin kiintiöalueella vuonna 2022 voimassa olleiden silakan rysäkalastuksen siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien suhteellista määrää sekä volyyymien vaihteluvälin rajaamiseksi kuitenkin tietyt enimmäis- tai vähimmäismäärät tonneissa. Silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden ehdotetaan vuodesta 2027 alkaen olevan 89,680 promillea taikka vähintään 4 000 tonnia tai enintään 7 700 tonnia Manner-Suomen Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 800 tonnia tai enintään 3 400 tonnia Manner-Suomen Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä.

Edellä mainitut promillemäärät perustuvat Pohjanlahden silakan rysäkalastuksen 53 siirrettävän käyttöoikeuden (92,065 promillea) ja 30 ei-siirrettävän käyttöoikeuden (40,000 promillea) haltijan yhteenlaskettuihin ja verrannollisiksi muunnettuihin promillemääriin sekä Suomenlahden ja Itämeren pääaltaalla vastaaviin 14 siirrettävän (49,690 promillea) ja 21 ei-siirrettävän käyttöoikeuden (39,990 promillea) haltijan promillemääriin. Siirrettävät käyttöoikeudet on muunnettu verrannollisiksi ei-siirrettävien käyttöoikeuksien kanssa suhteuttamalla ne kiintiöjärjestelmässä ei-siirrettävien käyttöoikeuden promilleihin. Kiintiöjärjestelmässä ei-siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella jaetaan toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ennen kuin vastaava jako tehdään siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella. Siksi ei-siirrettävät käyttöoikeudet ovat promilleina suhteessa hieman suuremmat kuin siirrettävien käyttöoikeuksien promillet. Muuntolaskennassa Pohjanlahden siirrettävän käyttöoikeuden promillemäärän 51,760 desimaaliluku 0,05176 on kerrottu 960,010 promillella ja saatu 49,690 promillea, joka lisätynä 39,990 promillella antaa edellä mainitun 89,680 promillea. Vastaava muunnos on tehty Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan osalta luvuilla 95,901 ja 960,000 = 92,065, joka lisätynä 40,000 promillella antaa edellä mainitun 132,065 promillea.

Vähimmäismäärät olisivat kullakin kiintiöalueella noin 400 tonnia suuremmat kuin vuosina 2019 – 2021 saadut suurimmat saalismäärät ja enimmäismäärät vajaan kolmasosan suuremmat kuin vuosina 2010 – 2021 saadut suurimmat saalismäärät. Nämä vähimmäismäärät riittäisivät suurella todennäköisyydellä yhden vuoden aikana rysillä saataville silakkasaaliille, koska Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella on viimeksi 2010 saatu vähimmäismäärää suurempi saalis ja Pohjanlahden kiintiöalueella viimeksi 2015. Suomen Pohjanlahden silakkakiintiö on kuitenkin vuosina 2010 – 2021 ollut vain kerran niin pieni, että määritelty vähimmäismäärä olisi tullut sovellettavaksi. Ellei Pohjanlahden silakkakiintiö merkittävästi pienenesi sovellettaisiin siten useimmiten promillejako, joka antaisi suuremman erillisen kalastuskiintiön rysäkalastukseen kuin on saatu rysäsaalista vuosina 2010 – 2021. Jos jokin silakan kokonaiskiintiö merkittävästi alenisi olisi mahdollista, että rysäkalastukseen vahvistettu erillinen kalastuskiintiö tulisi kalastusta rajoittavaksi. Tämä olisi kuitenkin jo erittäin vaikea tilanne myös troolikalastuksessa, eikä siinä tilanteessa toinen kalastusmuoto voisi toimia rajoituksitta.

Silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden suhteellisten osuuksien sekä vähimmäis- ja enimmäismäärien vahvistaminen laissa antaisi myös silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuden haltijoille indikaation rysäkalastuksen saalisvolyymien vaihteluvälistä. Rysäkalastuksen saalisvolyymit vaihtelisivat enimmäis- ja vähimmäismäärien välillä. Laissa vahvistettavat vähimmäismäärät eivät pääsääntöisesti rajoittaisi rysäkalastuksen ja siten pienimuotoisen rannikkokalastuksen harjoittamista. Enimmäismäärät puolestaan varmistaisivat, että rysäkalastuksen volyyymi voisi merkittäväällä tavalla kasvaa, mutta kuitenkin niin, että määrät eivät tarpeettomasti sido ylisuuria kiintiömääriä syyskuun alkuun asti, kun niitä saatetaan tarvita alkuvuoden troolikalastukseen. Silakan rysäkalastuksella on kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden kannalta erityinen merkitys, koska pyynti ei edellytä merkittäviä polttoainekustannuksia ja sitä harjoitetaan saaristossa lähellä rannikkoa, joten sitä voi poikkeuksellisissakin oloissa tietyllä varmuudella, vaikkakin lyhyenä kautena, harjoittaa.

Tämä paluu yhteiseen rysäkalastuskiintiöön ei estäisi rysäkalastajaa vastaanottamasta toimijakohtaista kalastuskiintiötä silakalle trooliryitykseltä tämän kiintiön käyttämiseksi tilanteessa, jossa rysäkalastuksen erillinen kalastuskiintiö olisi täyttynyt ja sen nojalla kalastus olisi muutoin kielletty.

Edellä olevan perusteella pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maininta silakan rysä- ja verkkokalastukselle varattavasta erillisestä kalastuskiintiöstä sekä 2 momenttiin maininta rysäkalastukseen vahvistettavista erillisistä kalastuskiintiöistä perustuen edellä mainittuihin osuuksiin promilleina sekä enimmäis- ja vähimmäismääriin tonneina.

Taulukko: Silakan rysäkalastuksen erillisten kalastuskiintiöiden määriä Manner-Suomen silakkakiintiöiden määrien eri vaihtoehdoilla on esitetty alla olevassa taulukossa:

Manner-Suomen kiintiömäärä, tonnia	Rysäkalastuksen erillinen kalastuskiintiö, tonnia	Peruste	Troolikalastuksen käyttöoikeuksiin jäävä määrä, tonnia
Pohjanlahden silakkakiintiö			
100 000	7 700	Enimmäismäärä	92 300
80 000	7 174	Promilleisuus	72 826
60 000	5 381	Promilleisuus	54 619
50 000	4 484	Promilleisuus	45 516
40 000	4 000	Vähimmäismäärä	36 000
Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakkakiintiö			
30 000	3 400	Enimmäismäärä	26 600
25 000	3 302	Promilleisuus	21 698
20 000	2 800	Vähimmäismäärä	17 200
15 000	2 800	Vähimmäismäärä	12 200

Pykälän 3 momentin 3 kohtaa on tarpeen täydentää siten, että asetuksenantovaltuus koskisi erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä koskevien rajoitusten lisäksi myös saaliin myyntiä koskevia rajoituksia ja saalismäärien rajoituksia kaupallista kalastajaa kohden. Tämä sen vuoksi, että eräät kaupalliset kalastajat ovat antaneet lukuisille muille kaupallisille kalastajille kalastuslissenssin haltijuuden omistamilleen kalastusaluksille. Tällä tavalla on voitu moninkertaistaa yhdellä aluksella samoista rysistä pyydettyä määrää asetuksen 1050/2016 13 §:ssä vahvistetun pienimuotoisen määrän, esimerkiksi vuonna 2021 sovelletun 20 tonnin määrän. Tämä kasvatti vuonna 2021 merkittävästi saaliin kokonaisuutena, eikä järjestely ole sopuisuudessa pykälässä tarkoitettujen pienimuotoisten rysäkalastuksen mahdollistamisen kanssa. Tämän lieveilmiön korjaamiseksi valtuutusta on tarpeen laajentaa koskemaan myös saaliin myyntiä siten, että kaupallisen kalastajan pyytämä saalis voitaisiin velvoittaa myös myytävän saman kaupallisen kalastajan toimesta ja siten laitettavan kyseisen kaupallisen kalastajan kirjanpitoon. Tällä tavalla nostettaisiin kynnystä muiden kaupallisten kalastajien ryhmittäytymiselle harvan kaupallisen kalastajan taakse ja erillisten kalastuskiintiöiden pienimuotoisen saalismäärän moninkertaistamiselle.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jolla luotaisiin mekanismi vapauttamaan käyttämätön erillisen kalastuskiintiön määrä jaettavaksi siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella troolikalastukseen, kun rysäkalastuskausi on päättynyt. Mekanismi mahdollistaisi sen, että kun silakan rysäkalastuskausi on päättynyt, voitaisiin erillisistä kalastuskiintiöistä syyskuun 1 päivän jälkeen jakaa jäljellä oleva käyttämätön kiintiönosa 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Pieni mutta varmasti riittävä määrä erillistä kalastuskiintiötä vahvistettaisiin edelleen verkkokalastuksen ja pienimuotoisen troolikalastuksen käytettäväksi. Jos rysäkalastussaalit eivät ylittäisi esim. 2 000 tonnia kiintiöaluetta

kohden tämä tarkoittaisi, että jos vähimmäismäärät 2 800 ja 4 000 tonnia olisi varattu rysäkalastukseen niin lähes koko loppumäärä (800 tonnia Suomenlahdella ja Itämeren pääaltaalla ja 2 000 tonnia Pohjanlahdella) vapautettaisiin troolikalastuksen käyttöön. Nämä määrät voitaisiin syksyn troolikalastuskaudella hyvin hyödyntää, eivätkä ne siten jäisi hyödyntämättä, ellei kokonaiskiintiötaso muutoinkin olisi merkittävästi normaalia saalistasoa suurempi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaisi vuodesta 2027 alkaen vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen vapautuvat kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Tämä tehtäisiin ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta, koska käyttömaksun perusteisiin kuuluu mahdollisuus voida toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden vakauteen perustuen suunnitella kalastuksen ajoittumista, joka ei tässä yhteydessä täysin toteutuisi.

19 §. Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely. Toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä jaettaessa periaatteena on, että kaikki Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöt jaetaan kaupallisille kalastajille 19 §:n mukaisesti, eikä valtiolle jätetä mitään osuutta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tältä osin täydennettävän siten, että maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuus päättää kalastuskiintiöiden vaihdoista muiden jäsenvaltioiden kanssa siten, että vaihtoja varten tarvittavat ja Suomesta pois siirrettävät kiintiömäärät olisivat yhteensä enintään 800 tonnia vuodessa koostuen kokonaan silakasta tai kilohailista tai molemmista lajeista yhteensä. Kyseisiin vielä toteutumatta oleviin vaihtoihin tarvittavat kiintiömäärät voitaisiin varata valtion käyttöön ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa siten, että ne olisivat käytettävissä vaihtoja varten myös toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jaon jälkeen. Varauksilla voitaisiin varmistaa, että Suomella olisi käytettävissään kiintiömäärät, joita vaihtamalla voitaisiin varmistaa tietyille kiintiöidylle kalalajille tai kiintiöalueelle mahdollisesti tarvittavat kiintiömäärät. Varauksia tehtäisiin vain tilanteissa, joissa vaihdoille on vahvat perusteet ja ne merkittävällä tavalla edesauttaisivat kalastuselinkeinon, erityisesti rannikkokalastuksen tilannetta. Muutosesitykseen liittyen lisättäisiin 2 ja 3 momenttiin maininnat kalastuskiintiöiden lisäyksistä.

21 a §. Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen. Koronapandemian aiheuttama kriisi ja Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan kriisi ovat nostaneet esille tarpeen varautua kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseen. Tätä koskevat toimet on perusteltua sisällyttää myös täytäntöönpanolain kalastuskiintiöjärjestelmään, koska laissa säädellään kalastuksen harjoittamista kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden kannalta olennaisella tavalla.

Tästä johtuen täytäntöönpanolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 a §, joka antaisi valtioneuvostolle päätöksentekovaltaa, jolla pyritään vahvistamaan kotimaisen kalan tarjontaa ja huoltovarmuutta. Jos kalastuselinkeinoon vaikuttavasta poikkeuksellisesta tilanteesta aiheutuisi toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämisen merkittävää ja yleistä vähentymistä ja koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistason merkittävää alentumista, valtioneuvosto voisi päättää, että toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä voitaisiin koko troolikalastuksessa tai sen tietyissä alusluokissa tai rysäkalastuksessa ylittää siten, että Suomen kyseinen kalastuskiintiö hyödynnettäisiin kalenterivuoden loppuun mennessä mahdollisimman täysimääräisesti. Edellytyksenä valtuuden käytölle olisi, että kalastuselinkeinoon vaikuttavan poikkeuksellisen tilanteen vuoksi sekä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden että koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistason ja saalismäärät ovat ajankohtaan nähden merkittävästi alentuneet ja että eräiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittäminen ei vaarantaisi muiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämistä myöhemmin kalenterivuoden aikana. Näin ollen valtuuden käyttö edellyttäisi perusteellista arviota siitä, että ylittämisen sallittu määrä ja aikaväli sekä sen käytön laajuus edelleen mahdollistaisi sen, että toiset toimijat voisivat esimerkiksi syyskaudella aktiivisesti kalastamaan toimijakohtaisen kalastuskiintiönsä.

Valtioneuvoston päätöksessä määrättäisiin toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämisen enimmäismäärästä ja ylittämisoikeuden alkamisen ja päättymisen päivämäärästä. Toimijakohtaisen kalastuskiintiön ylittäminen valtioneuvoston päätöksessä sallitulla määrällä ei poikkeuksellisesta tilanteesta johtuen johtaisi 29 §:n 3 ja 4 momenteissa tarkoitettuihin seuraamuksiin. Poikkeuksellinen tilanne voisi aiheutua polttoaineiden merkittävästä hinnankorotuksesta tai saatavuusongelmasta, markkinahäiriöstä tai muusta vaikeasti ennakoitavasta kalastusta ja sen kannattavuutta merkittävästi heikentävästä tekijästä. Poikkeuksellinen tilanne voisi täytäntöönpanolain kannalta vallita, vaikka Suomi ei olisikaan valmiuslain mukaisesti tai muutoin poikkeusoloissa.

27 §. *Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä.* Pykälän 2 ja 3 momenttien mukaan siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu kaikki tai puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä lainkaan tai vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti osaa tai vähintään puolta kalastuskiintiöstään.

Luonnonvarakeskuksen väliarvioinnin yhteydessä on tuotu esille, että esimerkiksi lohikiintiöiden hankkiminen toiselta haltijalta voi olla vaikeaa, jopa tilanteessa, jossa kyseinen haltija ei itse käytä kiintiötään. Säännöstä on siten tarpeen vahventaa siten, että haltijan tulee 3 momentin mukaisessa tapauksessa itse käyttää vähintään 10 prosenttia toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään ja sen lisäksi siirtää sitä toiselle vähintään 40 prosentin edestä. Riittäväksi käytöksi katsottaisiin siten esimerkiksi tilanne, jossa haltija on käyttänyt 20 prosenttia kalastuskiintiöstään ja siirtänyt siitä 30 prosenttia toiselle kaupalliselle kalastajalle. Momenttia näin vahvistamalla voidaan varmistaa paremmin, että siirrettävät käyttöoikeudet ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt siirtyvät aktiivisille ja myös aloittaville ja/tai nuorille kaupallisille kalastajille.

32 §. *Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja.* Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus nähdä omat tietonsa rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa sekä nähdä muiden siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden tunnistetiedot. Luonnonvarakeskuksen väliarvioinnissa on käynyt ilmi, että erityisesti rannikkokalastuksessa on vaikeaa saada tieto muiden haltijoiden halukkuudesta kiintiövaihtoihin. Tämä heikentää kalastuskiintiöjärjestelmän perimmäistä tarkoitusta.

Tämän vuoksi pykälän 1 momenttia on tarpeen täydentää siten, että haltijoilla olisi kalastuskiintiörekisterin sähköisessä palvelussa mahdollisuus nähdä toisten haltijoiden siirrettävät ja ei-siirrettävät käyttöoikeudet sekä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät kiintiömäärät. Tällä tavalla annettaisiin keskeinen tieto, joka edesauttaisi siirrettävien käyttöoikeuksien ja kiintiöiden vaihtojen toteutumista. Lisäksi momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että rekisteröidyn haltijan tunnistetietojen ja muiden tietojen antaminen sähköisessä palvelussa muiden rekisteröityjen haltijoiden nähtäväksi ja vastavuoroisesti muiden haltijoiden tietojen selaaminen edellyttäisi kyseisen haltijan suostumuksen antamista päävastuulliselle rekisterinpitäjälle, eli elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tämä ottaisi huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston yleisen tietosuojasetuksen (2016/679) 6 artiklan 1(a) kohdan vaatimuksen siitä, että rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojensa käsittelyyn. Suostumuksen vaatimus otetaan huomioon vielä valmistelussa olevan sähköisen palvelun kehittämishankkeessa.

41 §. *Ryhmittely.* Pykälässä säädetään sisävesialusten jakamisesta ryhmiin sekä niille annettava tunnuksista. Tunnuksen merkinnästä alukseen on tarpeen lisätä tarkempia säännöksiä,

jotta merkintä olisi yhdenmukainen, näkyisi selkeästi ja erottuisi taustasta, jolle tunnus on merkitty.

10 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 15.12.2022.

Pääosa ehdotetuista pykälämuutoksista olisi tarpeen saada voimaan vuoden 2023 alusta alkaen. Pykälään 19 tehty muutosesitys olisi tarpeen saada voimaan ja sovellettavaksi joulukuun puolivälissä 2022 siten, että mahdolliset kalastuskiintiöiden tehdyt tai tehtävät vaihdot voitaisiin ottaa huomioon Suomen kalastuskiintiöiden määriä kirjattaessa kalastuskiintiörekisteriin. Tällä tavalla voitaisiin tällaisten kiintiömäärien varauksia tehdä ennen kuin varsinainen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jako suoritetaan.

Ehdotetun 27 §:n 3 momenttia sovellettaisiin vuodesta 2023 alkaen toimijakohtaisia kalastuskiintiöiden käyttöä tarkasteltaessa.

11 Suhde perustuslakiin ja sääntämisyjärjestys

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ehdotetaan muutettavan toistaiseksi voimassa oleviksi. Lain muutoksella voitaisiin painavasta syystä säätää niitä koskeva voimassaolon päättymispäivä siten, että se olisi vähintään kymmenen kalenterivuoden päässä. Tämä eroaa nykyjärjestelystä, jonka mukaan siirrettävien käyttöoikeudet ovat voimassa vuoteen 2026 ja jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi jatkaa siirrettävän käyttöoikeuden haltijan valtioneuvoston asetuksella säädetyssä määräajassa saapuneen hakemuksen perusteella siirrettävän käyttöoikeuden voimassaoloa enintään viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Haltijan kannalta muutos vahvistaisi kiintiöjärjestelmän vakautta ja valtion kannalta muutos vähentäisi hallinnollista taakkaa vaarantamatta periaatetta siitä, että Suomen kalastuskiintiöt ovat viime kädessä valtion määräysvallassa. Perustuslain kannalta muutos ei siten merkittäväällä tavalla poikkea täytäntöönpanolain alkuperäisestä hallituksen esityksestä tai heikennä siihen liittyvien osapuolten oikeuksia tai velvollisuuksia. Siirrettävien käyttöoikeuksien erityisen painavasta syystä mahdollisesti säädettävä päättymisen vain tarkentuisi siirtymäajan pituuden osalta ja tulisi osapuolille selkeämmäksi ja kiintiöjärjestelmän alkuperäistä tarkoitusta tukevaksi.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien päättymisen vuonna 2026 ei myöskään aiheuta sellaista muutosta täytäntöönpanolakiin, ettei sitä voisi käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Silakan rysäkalastuksen pois jääminen kalastuskiintiöjärjestelmästä ei heikennä siihen osallistuvien kaupallisten kalastajien kalastusmahdollisuuksia eli mahdollisuuksia harjoittaa ammattiaan, koska erillisillä kalastuskiintiöillä vahvistettaisiin tälle pyyntimuodolle lähtökohtaisesti nykyistä vastaavat ja riittävät kiintiöt. Lisäksi nämä siirrettävät käyttöoikeudet olisivat voimassa alkuperäisten päätösten mukaisesti, joten niiden haltijoilla ei voida katsoa olevan oikeutettuja odotuksia pidemmästä voimassaolosta. Siirrettäviä käyttöoikeuksia koskeva nykyinen ja alkuperäinen 15 § on sisältänyt maa- ja metsätalousministeriön harkintaan kuuluvan mahdollisuuden käyttöoikeuden pidentämiselle vuoden 2026 jälkeiselle ajalle viideksi vuodeksi kerrallaan.

Ehdotettu uusi 21 a § merkitsisi valtioneuvostolle siirrettävää valtaa sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämistä poikkeuksellisissa tilanteissa kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Ylittäminen voisi olla suurempi kuin täytäntöönpanolain 4 §:n 4 momentissa maa- ja metsätalousministeriölle annettu valta sallia toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittäminen enintään kymmenellä prosentilla. Valtioneuvostolle ehdotettu valta ei olisi

ristiriidassa täytäntöönpanolain perusteella annettujen käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden kanssa, koska ylittämisen oikeus suhteutettaisiin kuluvalle vuodelle jaetun toimijakohtaisen kalastuskiintiön kokoon kaikille yhdenvertaisella tavalla. Valtioneuvoston päätös vaikuttaisi myös vain kuluvaan kalenterivuoteen, eikä sen johdosta Suomen kalastuskiintiötä ylitettäisi, joten siitä ei voisi aiheutua vähennyksiä seuraavan kalenterivuoden toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin. Valtioneuvoston päätöksestä on perusteltua voida valittaa, mutta sen luonteesta johtuen päätös olisi lainvoimaa vailla suoraan sovellettavissa, kuten maa- ja metsätalousministeriön edellä mainittu päätös.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt elinkeinon harjoittamiseen tarvittavan luvan peruuttamista vaikutuksiltaan jyrkempänä yksilön oikeusasemaan puuttavana viranomaistoina kuin haetun luvan epäämistä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt välttämättömänä sitoa luvan peruuttamismahdollisuuden vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että luvanhaltijalle mahdollisesti annetut huomautukset tai varoitukset eivät ole johtaneet puutteiden korjaamiseen (PeVL 48/2005 vp, PeVL 8/2006 vp, PeVL 31/2006 vp, PeVL 32/2010 vp, PeVL 58/2010). Käyttöoikeuksien menettäminen voidaan rinnastaa elinkeinon harjoittamiseen tarvittavan luvan peruuttamiseen. Uutena säännöksenä 27 §:ään ehdotetaan, että käyttöoikeutta voisi menettää, jos haltija vain vähäisessä määrin itse käyttäisi toimijakohtaista kalastuskiintiötään. Tätä koskeva tiukennus on täytäntöönpanolain tarkoituksen mukainen ja käyttöoikeuden menettäminen olisi selkeästi laissa määritelty ja siten toimijoiden tiedossa. Muutoksen voimaantulo koskisi vasta vuodesta 2023 myönnettyjen ja tarkasteltavien toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden käyttöä, joten siihen on myös riittävä aika varautua.

Uutena säännöksenä ehdotetaan, että käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voisivat kalastuskiintiörekisterin kehitettävässä sähköisessä palvelussa nähdä toisten haltijoiden nykyisin nähtävillä olevien tunnistetietojen lisäksi toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden käyttämättömät kiintiömäärät. Tätä koskeva tietojen antaminen vain kalastuskiintiörekisteriin kuuluville ehdotetaan joka tapauksessa säädettäväksi lain tasolla, kuten perustuslakivaliokunta on eri yhteyksissä henkilötietojen suojaa koskien edellyttänyt (PeVL 2/2017 vp, PeVL 65/2014 vp, PeVL 32/2008 vp). Lisäksi edellytettäisiin EU:n yleisen tietosuojasetuksen mukaisesti, että henkilötietojen antaminen muiden rekisteriöytyjen nähtäväksi edellyttäisi rekisteröidyn kaupallisen kalastajan suostumusta.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 9, 15, 17, 18, 19 §, 27 §:n 3 momentti sekä 32 ja 41 §, sellaisina kuin niistä ovat 19 ja 32 § osaksi laissa 872/2018 ja 27 §:n 3 momentti laissa 353/2021, sekä *lisätään* lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

9 §

Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 11 ja 13 artiklassa, 18 artiklan 8 kohdassa sekä 19 ja 20 artiklassa tarkoitettuja unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevissa säännöksissä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia säännöksiä pyydysten teknisistä ominaisuuksista ja käytöstä.

15 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa toistaiseksi. Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon päättymisestä voidaan säätää lailla. Tällöin siirtymäajan tulee olla vähintään kymmenen vuotta.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa vuoden 2026 loppuun.

Vuodesta 2027 alkaen silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden promillemäärät muunnetaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä haltijoiden 1 päivänä joulukuuta 2026 voimassa olevien osuuksien suhteessa siten, että sekä Pohjanlahden kiintiöalueella että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien yhteismääräksi tulee 1 000 promillea.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle,

joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusalueen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty tämän lain 12 §:ssä tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävillä hakijoille saman suuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksien hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Valtioneuvoston asetuksella voidaan varata Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä määrältään vähäisiä erillisiä kalastuskiintiöitä eri kalastusmuotojen toimintaedellytysten ja sivusaaliita koskevien tarpeiden turvaamiseksi. Silakan rysäkalastukseen määritellään 2 momentin mukaiset erilliset kalastuskiintiöt vuodesta 2027.

Erilliset kalastuskiintiöt määritellään eri pyyntimuotojen aiempien vuosien saalistilastojen perusteella mahdollisimman pieniksi siten, että ne eivät tarpeettomasti rajoita muuta kuin siirrettävien tai ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja niiden perusteella jaettavien 20 §:ssä tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella tapahtuvaa kalastusta. Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt ovat vuodesta 2027 alkaen 89,690 promillea taikka vähintään 4 000 tonnia tai enintään 7 700 tonnia Manner-Suomelle kuuluvasta Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 800 tonnia tai enintään 3 400 tonnia Manner-Suomelle kuuluvasta Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

1) mitä kalakantoja ja kalastusmuotoja 1 momentissa tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt koskevat;

2) erillisten kalastuskiintiöiden suuruudesta ja suuruuden laskentaperusteista;

3) erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä ja saaliin myyntiä koskevista rajoituksista ja saalis-
määrien rajoituksista kaupallista kalastajaa kohden.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät ja 18 §:ssä tarkoitettua erilliset kalastuskiintiöt. Samalla lisätään tai vähennetään kiintiömääriä 7 §:ssä tarkoitettujen vaihtojen perusteella, joita maa- ja metsätalousministeriön toimesta tehdään Suomen kalastuskiintiöiden riittävyden turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa Suomesta siirrettävä kiintiömäärä saa olla yhteensä enintään 800 tonnia vuodessa koostuen kokonaan silakasta tai kilohailista tai molemmista lajeista yhteensä. Kyseisiin vielä toteutumatta oleviin vaihtoihin tarvittavat kiintiömäärät voidaan varata valtion käyttöön ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa. Suomen kalastuskiintiöiden määriä laskettaessa otetaan huomioon mahdolliset edellisen vuoden kalastustoiminnasta johtuvat kalastuskiintiöiden siirrot ja vähennykset ja 4 §:n 4 momentissa tarkoitettua siirtomahdollisuuden käyttöön otosta johtuvat kalastuskiintiöiden vähennykset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen lisäysten ja vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Euroopan unionin säännösten mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammi-kuuta.

Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen

Valtioneuvosto voi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päättää, että toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä voidaan troolikalastuksessa tai sen tietyissä alusluokissa taikka rysäkalastuksessa ylittää sen varmistamiseksi, että Suomen kyseinen kalastuskiintiö hyödynnettäisiin kalenterivuoden loppuun mennessä mahdollisimman täysimääräisesti. Edellytyksenä on, että kalastuselinkeinoon vaikuttavan poikkeuksellisen tilanteen vuoksi sekä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden että koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistäasteet ja saalis- määrät ovat ajankohtaan nähden merkittävästi alentuneet ja että toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittäminen ei vaaranna muiden haltijoiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämistä myöhemmin kalenterivuoden aikana.

Valtioneuvoston päätöksessä määrätään toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämisen enimmäismäärä ja ylittämisoikeuden alkamisen ja loppumisen ajankohta.

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti määrää, joka toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähintään kymmenen prosentin käytön lisäksi muodostaa yhteensä vähintään puolet siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuuluvassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

Tietojen selaaminen ja siirtojen toteuttaminen sähköisessä palvelussa edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

41 §

Ryhmittely

Sisävesialukset ryhmitellään niiden pääasiallisen kalastuskäytön mukaisesti kahteen ryhmään seuraavasti:

- 1) alusryhmä 1: troolarit;
- 2) alusryhmä 2: muut alukset.

Sisävesialukselle annetaan kolme kirjainta sekä numero-osan käsittävä tunnus. Tunnuksen kirjainosa sisältää kirjaimet KAL ja numero-osa juoksevassa numerojärjestyksessä annettavan numeron. Tunnus tulee merkitä aluksen molemmille puolille niin ylös kuin mahdollista vedennpinnan yläpuolelle niin, että se näkyy selkeästi ja erottuu taustasta, jolle tunnus on merkitty. Kirjainten ja numeroiden korkeuden tulee olla vähintään kymmenen senttimetriä ja niiden muodostaman viivan paksuuden sekä välin vähintään kaksi senttimetriä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 27 §n 3 momenttia sovelletaan vuotta 2023 koskevista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä alkaen. Vuosia 2019–2022 koskeviin toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 27 §:n 3 momenttia.

Helsingissä 6.10.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen

Laki

Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1048/2016) 9, 15, 17, 18, 19 §, 27 §:n 3 momentti sekä 32 ja 41 §, sellaisina kuin niistä ovat 19 ja 32 § osaksi laissa 872/2018 ja 27 §:n 3 momentti laissa 353/2021, sekä *lisätään* lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä, yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 18 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuja unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia tarkempia säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevissa säännöksissä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia säännöksiä pyydysten teknisistä ominaisuuksista ja käytöstä.

15 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo ja voimassaolon jatkaminen

Siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa kymmenen kalenterivuotta siitä, kun ne ensimmäisen kerran jaetaan. Maa- ja metsäta-

Ehdotus

9 §

Tarkemmat säännökset Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetuista säilyttämistoimenpiteistä ja monivuotisista suunnitelmista

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöön panemiseksi välttämättömiä yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 11 ja 13 artiklassa, 18 artiklan 8 kohdassa sekä 19 ja 20 artiklassa tarkoitettuja unionin säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevia täydentäviä tai tarkempia säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa säilyttämistoimenpiteitä ja monivuotisia suunnitelmia koskevissa säännöksissä sallittuja tai edellytetyjä tarkempia säännöksiä pyydysten teknisistä ominaisuuksista ja käytöstä.

15 §

Siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolo

Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa toistaiseksi. Silakan troolikalastuksen, kilohailin ja lohen siirrettävien käyttöoikeuksien

Voimassa oleva laki

lousministeriö voi jatkaa siirrettävän käyttöoikeuden haltijan valtioneuvoston asetuksella säädettyssä määräajassa saapuneen hakemuksen perusteella siirrettävän käyttöoikeuden voimassaoloa enintään viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Voimassaolon jatkaminen edellyttää, että hakija on kirjattu kyseessä olevan siirrettävän käyttöoikeuden haltijaksi 30 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin.

Jos siirrettävän käyttöoikeuden haltija ei hae siirrettävien käyttöoikeuksien voimassaolon jatkamista säädettyssä määräajassa, siirrettävät käyttöoikeudet palautuvat valtiolle alkuperäisen voimassaoloajan umpeuduttua.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset menettelystä voimassaolon jatkamisen hakemiseksi ja haun määräajasta.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettua erilliset kalastuskiintiöt.

Ehdotus

voimassaolon päättymisestä voidaan säätää lailla. Tällöin siirtymäajan tulee olla vähintään kymmenen vuotta.

Silakan rysäkalastuksen siirrettävät käyttöoikeudet ovat voimassa vuoden 2026 loppuun.

Vuodesta 2027 alkaen silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoiden promillemäärät muunnetaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä haltijoiden 1 päivänä joulukuuta 2026 voimassa olevien osuuksien suhteessa siten, että sekä Pohjanlahden kiintiöalueella että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan kiintiöalueella silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien yhteismääräksi tulee 1 000 promillea.

17 §

Aloittavien kaupallisten kalastajien ei-siirrettävät käyttöoikeudet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kirjallisen hakemuksen perusteella kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun ryhmään I rekisteröityneelle aloittavalle kaupalliselle kalastajalle, joka omistaa merialueen kaupalliseen kalastukseen rekisteröidyn kalastusaluksen, enintään viideksi kalenterivuodeksi silakan tai lohen rysäkalastukseen kaupallisen kalastajakohtaisen ei-siirrettävän käyttöoikeuden, jonka suuruus vastaa enintään kahta promillea siitä Suomen silakan tai lohen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty *tämän lain* 12 §:ssä tarkoitettua Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitettua erilliset kalastuskiintiöt. *Silakan kalastuskiintiöistä jaetaan ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia siten, että ne ovat voimassa enintään vuoden 2026 loppuun saakka.*

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävälle hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävälle hakijoille samansuuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksien hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Valtioneuvoston asetuksella voidaan varata Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä määrältään vähäisiä erillisiä kalastuskiintiöitä eri kalastusmuotojen toimintaedellytysten ja sivusaaliita koskevien tarpeiden turvaamiseksi.

Erilliset kalastuskiintiöt määritellään eri pyyntimuotojen aiempien vuosien saalistilastojen perusteella mahdollisimman pieniksi siten, että ne eivät tarpeettomasti rajoita muuta kuin siirrettävien tai ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja niiden perusteella jaettavien 20 §:n mukaisten toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella tapahtuvaa kalastusta.

Ei-siirrettävinä käyttöoikeuksina voidaan jakaa kustakin Suomen silakan ja lohen kalastuskiintiöstä yhteensä enintään määrä, joka vastaa neljää prosenttia siitä kyseisen Suomen kalastuskiintiön osasta, josta on vähennetty 12 §:ssä tarkoitettu Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävä kiintiömäärä sekä 18 §:ssä tarkoitettu erillinen kalastuskiintiö. Jos kaikille 1 momentin vaatimukset täyttävälle hakijoille ei voida myöntää kahden promillen ei-siirrettäviä käyttöoikeuksia neljän prosentin enimmäismäärän täyttymisen takia, jaetaan Suomen kalastuskiintiöstä jaettavissa olevasta osuudesta 1 momentin vaatimukset täyttävälle hakijoille samansuuruiset ei-siirrettävät käyttöoikeudet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää aloittaville kaupallisille kalastajille jaettavien ei-siirrettävien käyttöoikeuksien hausta, hakemuksen ja päätöksen sisällöstä sekä niihin liittyvistä menettelyistä.

18 §

Erilliset kalastuskiintiöt

Valtioneuvoston asetuksella voidaan varata Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä määrältään vähäisiä erillisiä kalastuskiintiöitä eri kalastusmuotojen toimintaedellytysten ja sivusaaliita koskevien tarpeiden turvaamiseksi. *Silakan rysäkalastukseen määritellään 2 momentin mukaiset erilliset kalastuskiintiöt vuodesta 2027.*

Erilliset kalastuskiintiöt määritellään eri pyyntimuotojen aiempien vuosien saalistilastojen perusteella mahdollisimman pieniksi siten, että ne eivät tarpeettomasti rajoita muuta kuin siirrettävien tai ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja niiden perusteella jaettavien 20 §:ssä *tarkoitettujen* toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden perusteella tapahtuvaa kalastusta. *Silakan rysäkalastuksen erilliset kalastuskiintiöt ovat vuodesta 2027 alkaen 89,690 promillea taikka vähintään 4 000 tonnia tai enintään 7 700 tonnia Manner-Suomelle kuuluvasta Pohjanlahden silakan kiintiömäärästä sekä 132,065 promillea taikka vähintään 2 800 tonnia tai enintään 3 400 tonnia Manner-*

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

- 1) mitä kalakantoja ja kalastusmuotoja 1 momentissa tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt koskevat;
- 2) erillisten kalastuskiintiöiden suuruudesta ja suuruuden laskentaperusteista; sekä
- 3) erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä koskevista rajoituksista ja saalismäärien rajoituksista kaupallista kalastajaa kohden.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät sekä 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. Suomen kalastuskiintiöiden määriä laskettaessa otetaan huomioon mahdolliset edellisen vuoden kalastustoiminnasta johtuvat kalastuskiintiöiden siirrot ja vähennykset ja

Ehdotus

Suomelle kuuluvasta Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kiintiömäärästä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

- 1) mitä kalakantoja ja kalastusmuotoja 1 momentissa tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt koskevat;
- 2) erillisten kalastuskiintiöiden suuruudesta ja suuruuden laskentaperusteista;
- 3) erillisten kalastuskiintiöiden pyyntiä ja saaliin myyntiä koskevista rajoituksista ja saalismäärien rajoituksista kaupallista kalastajaa kohden.

Edellä 3 momentissa tarkoitettuja asetuksia annettaessa voidaan niiden mukaiset velvoitteet säätää erilaisina eri kaupallisten kalastajien ryhmiin kuuluville kaupallisille kalastajille ja erilaisina toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoille ja muille kaupallisille kalastajille.

Silakan rysäkalastuksen erillisistä kalastuskiintiöistä jaetaan vuosittain syyskuun 1 päivän jälkeen jäljellä olevat käyttämättömät kiintiönosat 20 §:n 3 momentin mukaisesti silakan troolikalastuksen siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa kiintiömäärät siirrettävien käyttöoikeuksien haltijoille ilman 26 §:ssä säädettyä käyttömaksun suorittamisvelvoitetta.

19 §

Toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakomenettely

Ennen ei-siirrettävien ja siirrettävien käyttöoikeuksien perusteella suoritettavaa 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa maa- ja metsätalousministeriö vähentää kustakin Suomen silakan, kilohailin ja lohen vuosittaisesta kalastuskiintiöstä 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut Ahvenanmaan maakunnalle siirrettävät kiintiömäärät ja 18 §:ssä tarkoitetut erilliset kalastuskiintiöt. *Samalla lisätään tai vähennetään kiintiömääriä 7 §:ssä tarkoitettujen vaihtojen perusteella, joita maa- ja metsätalousministeriön toimesta tehdään Suomen kalastuskiinti-*

4 §:n 4 momentissa tarkoitetun siirtomahdollisuuden käyttöönotosta johtuvat kalastuskiintiöiden vähennykset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Euroopan unionin säännösten mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

öiden riittävyden turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa Suomesta siirrettävä kiintiömäärä saa olla yhteensä enintään 800 tonnia vuodessa koostuen kokonaan silakasta tai kilohailista tai molemmista lajeista yhteensä. Kyseisiin vielä toteutumatta oleviin vaihtoihin tarvittavat kiintiömäärät voidaan varata valtion käyttöön ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden jakoa. Suomen kalastuskiintiöiden määriä laskettaessa otetaan huomioon mahdolliset edellisen vuoden kalastustoiminnasta johtuvat kalastuskiintiöiden siirrot ja vähennykset ja 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun siirtomahdollisuuden käyttöönotosta johtuvat kalastuskiintiöiden vähennykset.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa ei-siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen *lisäysten ja* vähennysten jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakaa siirrettävän käyttöoikeuden perusteella sen mukaisen promilleosuuden osoittaman toimijakohtaisen kalastuskiintiön 1 momentissa tarkoitettujen *lisäysten ja* vähennysten ja 2 momentin mukaisesti toteutetun jaon jälkeen jäljellä olevasta Suomen kalastuskiintiöstä.

Toimijakohtaiset kalastuskiintiöt ja niiden käyttämättömät osat, joita Euroopan unionin säännösten mukaan ei voida siirtää seuraavalle kalenterivuodelle, palautuvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnoitaviksi niiden soveltamista seuraavan kalenterivuoden 6 päivänä tammikuuta.

21 a §

Kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistaminen

Valtioneuvosto voi kotimaisen kalan tarjonnan ja huoltovarmuuden vahvistamiseksi päättää, että toimijakohtaisia kalastuskiintiöitä voidaan troolikalastuksessa tai sen tietyissä alus-luokissa taikka rysäkalastuksessa

ylittää sen varmistamiseksi, että Suomen kyseinen kalastuskiintiö hyödynnettäisiin kalenterivuoden loppuun mennessä mahdollisimman täysimäärisesti. Edellytyksenä on, että kalastuselinkeinoon vaikuttavan poikkeuksellisen tilanteen vuoksi sekä toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden että koko Suomen kalastuskiintiön hyödyntämistäasteet ja saalismäärät ovat ajankohtaan nähden merkittävästi alenuneet ja että toimija-kohtaisten kalastuskiintiöiden ylittäminen ei vaaranna muiden haltijoiden toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden hyödyntämistä myöhemmin kalenterivuoden aikana.

Valtioneuvoston päätöksessä määrätään toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden ylittämisen enimmäismäärä ja ylittämisoikeuden alkamisen ja loppumisen ajankohta.

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti määrää, joka käytön lisäksi muodostaa yhteensä vähintään puolet siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuulu-

27 §

Siirrettävän ja ei-siirrettävän käyttöoikeuden haltijan velvollisuudet ja seuraamukset niiden noudattamatta jättämisestä

Siirrettävästä käyttöoikeudesta palautuu puolet valtiolle, jos sen haltija ei kahtena kolmesta peräkkäisestä vuodesta käytä vähintään puolta siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään tai siirrä siitä muille kaupallisille kalastajille 22 §:n mukaisesti määrää, joka toimijakohtaisen kalastuskiintiön vähintään kymmenen prosentin käytön lisäksi muodostaa yhteensä vähintään puolet siirrettävän käyttöoikeuden perusteella jaetusta toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstä.

32 §

Haltijan oikeus käyttää kalastuskiintiörekisterin tietoja

Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoilla on oikeus rekisteriin kuulu-

vassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa, nähdä muut siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijoiden tunnistetiedot ja siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle.

vassa sähköisessä palvelussa nähdä omat tietonsa sekä siirtää hallussaan oleva toimijakohtainen kalastuskiintiö kokonaan tai osittain toiselle rekisteriin tallennetulle toimijakohtaisen kalastuskiintiön haltijalle. Siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden haltijat voivat antaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle suostumuksensa sille, että rekisteriin kuuluvat muut haltijat voivat sähköisessä palvelussa nähdä haltijan tunnistetiedot sekä siirrettävien ja ei-siirrettävien käyttöoikeuksien ja toimijakohtaisten kalastuskiintiöiden määrät ja niiden kulloinkin käyttämättömät määrät.

Tietojen selaaminen ja siirtojen toteuttaminen sähköisessä palvelussa edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 2 §:ssä tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

Tietojen selaaminen ja siirtojen toteuttaminen sähköisessä palvelussa edellyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain (617/2009) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista.

41 §

Ryhmittely

Sisävesialukset ryhmitellään niiden pääasiallisen kalastuskäytön mukaisesti kahteen ryhmään seuraavasti:

- 1) alusryhmä 1: troolarit;
- 2) alusryhmä 2: muut alukset.

Sisävesialukselle annetaan kolme kirjainta sekä numero-osan käsittävä tunnus. Tunnuksen kirjainosa sisältää kirjaimet KAL ja numero-osa juoksevassa numerojärjestyksessä annettavan numeron.

41 §

Ryhmittely

Sisävesialukset ryhmitellään niiden pääasiallisen kalastuskäytön mukaisesti kahteen ryhmään seuraavasti:

- 1) alusryhmä 1: troolarit;
- 2) alusryhmä 2: muut alukset.

Sisävesialukselle annetaan kolme kirjainta sekä numero-osan käsittävä tunnus. Tunnuksen kirjainosa sisältää kirjaimet KAL ja numero-osa juoksevassa numerojärjestyksessä annettavan numeron. *Tunnus tulee merkitä aluksen molemmille puolille niin ylös kuin mahdollista vedenpinnan yläpuolelle niin, että se näkyy selkeästi ja erottuu taustasta, jolle tunnus on merkitty. Kirjainten ja numeroiden korkeuden tulee olla vähintään kymmenen senttimetriä ja niiden muodostaman viivan paksuuden sekä välin vähintään kaksi senttimetriä.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämän lain 27 §n 3 momenttia sovelletaan vuotta 2023 koskevista toimijakohtaisista kalastuskiintiöistä alkaen. Vuosia 2019–2022 koskeviin toimijakohtaisiin kalastuskiintiöihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 27 §:n 3 momenttia.
